

**DET KONGELIGE BARNE-
OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsdepartementet
Pb. 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
16/7600 ES AIK/SRY

Vår ref
17/312

Dato
06.06.2017

Høring – NOU 2016: 24 Ny straffeprosesslov - merknad fra BLD

Vi viser til brev av 05.12.2016 vedrørende ovennevnte sak.

Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) har følgende merknad og innspill:

Utvalgets forslag til ny § 4-1 andre ledd fastsetter hvem som er etterlatt når noen er død etter en straffbar handling. Det foreslås i bestemmelsen at rettighetene etter loven disponeres av én av de etterlatte i rekkefølge som nevnt i første punktum i bestemmelsen (ektefelle eller samboer, barn og foreldre). I spesialmerknaden til bestemmelsen på side 557 uttaler utvalget: "Bestemmelsen slår fast at det alltid bare er én av de etterlatte som kan utøve rettigheter etter loven." Det følger videre av tredje punktum at der avdøde var under 18 år, tilkommer rettighetene alltid først den som hadde foreldreansvar. Etter BLDs syn kan det synes noe uklart ut hva som skjer der avdøde er under 18 år og begge foreldrene hadde foreldreansvar for barnet. Det kan være grunn til å se nærmere på dette forslaget for å sikre at begge foreldrenes rettigheter som etterlatte blir ivaretatt. Departementet viser også til lovutvalgets utkast til § 4-9 andre ledd om rett til bistandsadvokat, der det er fastsatt at etterlatte som hadde foreldreansvar, har rett til bistandsadvokat.

Når det gjelder forslaget om bevisforbud på grunn av lovbestemt taushetsplikt, er departementet i utgangspunktet positiv til dette. Utvalgets observasjon om at forvaltningen ikke er i posisjon til å vurdere betydningen av at beviset tillates mener departementet er riktig. Departementet behandler i dag selv saker om fritak for taushetsplikt etter krisesenterloven og familievernkontorloven.

Postadresse
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo
postmottak@bld.dep.no

Kontoradresse
Akersgt. 59
www.bld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 793

Avdeling
Plan- og
administrasjonsavdelingen

Saksbehandler
Camilla Børresen
Tjelflåt
22 24 24 11

Departementet legger til grunn at definisjonen av forvaltningsorgan i forslaget § 8-3 andre ledd bokstav a samsvarer med forvaltningslovens definisjon.

Det er to problemstillinger som må nærmere avklares. Den første er om alle i arbeid eller tjeneste for et kriesesenter er omfattet av bevisforbudet i forslaget § 8-3 andre ledd. Kriesesenterloven pålegger ikke kommunen å ha egne kriesesenter, men en plikt til å sørge for et kriesesentertilbud. Kommunene sørger for et slikt kriesesentertilbud på mange ulike måter. De bruker blant annet interkommunale selskaper, vertskommuner, stiftelser og frivillige organisasjoner. Enkelte av disse måtene å organisere kriesesenter på kan føre til uklarhet om kriesesenteret er omfattet av "forvaltningsorgan", jf. § 8-3. Det vil dermed være uklart om de er omfattet av bevisforbudet i første omgang, og om de eventuelt har behov for samtykke. Departementet foreslår at denne uklarheten fjernes ved å legge til en ny bokstav c i § 8-3: - c) kriesesenter. Det vil da være klart at kriesesenter omfattes av bevisforbudet, uavhengig av organisering. I tillegg er det naturlig at både kriesesenter og familievernkontor nevnes i oppramsingen, da problemstillingene i stor grad er tilsvarende.

Den andre problemstillingen er hvem som etter forslaget § 8-6 første ledd bokstav d er "rett myndighet" til å gi samtykke. Det er noe uklart om dette fortsatt vil være departementet, eller om det vil være det organ der vedkommende har vært i arbeid eller tjeneste. Vil det eventuelt ved et kriesesenter være kriesesenterets leder som er ansvarlig for å gi samtykke eller den ansvarlige kommune. Departementet antar at denne uklarheten i stor grad kan avklares gjennom forarbeidene.

I utvalgets lovutkast § 8-3 foreslår utvalget en videreføring av begrepet "meklingsmenn i ekteskapsaker". BLD vil peke på at bevisforbudet gjelder meklere som mekler etter ekteskapsloven § 26 og barneloven § 51, og at det kan vurderes å tydeliggjøre dette i lovteksten. Departementet foreslår å bruke begrepet "meklere" i stedet for "meklingsmenn" slik det er gjort i tvisteloven § 22-5.

I utvalgets lovutkast til § 10-2 tredje ledd om innkalling til politiavhør brukes begrepet "foresatte" i lovteksten. BLD vil peke på at dette begrepet kan være innholdsmessig uklart, og at det kan omfatte personer som ikke har noen plikter og rettigheter overfor barnet. Utgangspunktet etter barneloven er at foreldrene med foreldreansvar har rett og plikt til å ta avgjørelser for barnet i personlige forhold, jf. barneloven § 30. Avgjørelsene skal treffes ut fra barnets interesser og behov, og barnets egne oppfatninger skal tillegges økende vekt i takt med aldersutviklingen, jf. barneloven §§ 31-33. Departementet viser videre til drøftelsen i Bjerke, Keiserud, Sæther (2011) til § 110, note 7.

Barneverntjenestens plikt til å møte i fengslingsmøte, ny bvl § 3-5

I gjeldende bvl § 3-5 står det at barneverntjenesten skal "*møte til hvert fengslingsmøte, med mindre retten finner at deltagelse utover det første fengslingsmøtet er åpenbart unødvendig*". I utvalgets forslag til ny bvl § 3-5 nytt annet ledd er dette tatt ut. BLD har ikke funnet noen begrunnelse for hvorfor denne begrensningen er tatt ut i utvalgets forslag. BLD mener at det fortsatt bør være adgang til å beslutte at barneverntjenesten ikke trenger å møte i hvert

fengslingsmøte når retten finner at deltagelse åpenbart nødvendig. BLD viser her til Prop. 135 L (2010-2011) Endringer i straffeloven, straffeprosessloven, straffegjennomføringsloven, konfliktrådsloven m.fl. (barn og straff) der det under departementets vurdering pkt. 7.3.4 står:

"Departementet foreslår derfor at barneverntjenesten i utgangspunktet skal stille i hvert fengslingsmøte. Retten kan imidlertid i enkelte saker gjøre unntak dersom barneverntjenestens tilstedeværelse utover det første fengslingsmøtet er åpenbart nødvendig. Det kan for eksempel tenkes at retten finner saken tilstrekkelig opplyst etter første fengslingsmøte, og at barnet allerede får den hjelp barnevernet har ansvar for å gi. Det kan også være etablert kontakt mellom straffesakens parter og barnevernet ved bruk av videokonferanser eller telefonmøter, slik at formålet med bestemmelsen er oppfylt uten barnevernets tilstedeværelse i alle fengslingsmøter."

Barneverninstitusjon som varetekstsurrogat, ny § 15-18

Bruk av barneverninstitusjon som varetektssurrogat er ikke særlig behandlet av utvalget, etter det BLD kan se. BLD viser til at dette var et tema i Prop. 135 L (2010-2011) "barn og straff". BLD fremholder at barneverninstitusjoner kun unntaksvis skal benyttes som varetektssurrogat og at en eventuell plassering må skje innenfor rettighetsforskriftens bestemmelser. Plassering etter barnevernloven har et annet siktemål enn varetektsfengsling, nemlig omsorgs- og behandlingsformål, og skjer ikke på bakgrunn av samfunnets behov for beskyttelse. BLD kan ikke se at dette hensynet er tilstrekkelig ivaretatt i utvalgets forslag.

BLD mener videre at det som i dag må være kommunen eller institusjonens eier som kan samtykke, og at dette må fremgå av lovbestemmelsen. For statlige barneverninstitusjoner innebærer det at Bufetat fortsatt skal være den som skal samtykke til plasseringen.

Det kan stilles spørsmål om samtykke bør gis av Bufetat også ved plassering i kommunale og private barneverninstitusjoner. BLD viser til JDs vurdering av dette spørsmålet i Prop. 135 L "barn og straff" der det står under pkt. 7.8.4 "*Departementet foreslår ingen lovendringer på dette punktet, da ansvarsfordelingen innen barneverntjenesten ikke er utredet i denne proposisjonen*". BLD ønsker at denne problemstillingen vurderes nærmere gjennom JDs oppfølging av NOU 2016:24 Ny straffeprosesslov.

Med hilsen

Helga Berit Fjell (e.f.)
ekspedisjonssjef

Camilla Børresen Tjelflåt
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer